

Wojciech Skóra

**ROZWÓJ I FUNKCJONOWANIE WYWIADU
AGENTURALNEGO PRZY KONSULACIE RP
W SZCZECINIE W LATACH 1935-1937**

Wywiad polski w Niemczech przeszedł w 1934 r. głęboki kryzys, który spowodował zasadniczą zmianę jego struktury organizacyjnej. Dotychczasowa działalność wywiadowcza obejmująca Niemcy, koordynowana przez Samodzielny Referat "Zachód" Oddziału II Sztabu Głównego WP, prowadzona była równolegle:

1. Wywiad płytki, przygraniczny, sięgający 100-150 km w głąb Rzeszy, sterowany z dwóch ekspozytur wewnętrznych umiejscowionych w Bydgoszczy (Ekspozytura III - zabezpieczała obszar od Białogostoku do Rawicza Wielkopolskiego) i w Katowicach (Ekspozytura IV - od Rawicza do Karpat). Głównym zadaniem było rozpoznanie potencjału militarnego Niemiec. Ekspozytury, zatrudniające od kilkunastu do kilkudziesięciu etatowych pracowników, realizowały zadania poprzez sieć agend terenowych, określanych w nomenklaturze służbowej posterunkami oficerskimi (Ekspozytura III miała ich 7). Poważnym ułatwieniem było istnienie po drugiej stronie granicy mniejszości polskiej oraz intensywny ruch graniczny, umożliwiający kontakt z informatorami¹. Ekspozytura bydgoska obejmowała część prowincji Pomorze.
2. Wywiad głęboki, obejmujący całe terytorium Niemiec, miał dostarczać informacji militarnych, politycznych i gospodarczych z centrów decyzyjnych państwa. Od 1926 r. był realizowany przede wszystkim przez siatkę agenturalną majora Jerzego Sosnowskiego. O jej rozmiarach i znaczeniu świadczy fakt, iż pochłaniała w latach 1926-1933 około połowę funduszy przeznaczonych na wywiad głęboki w Rzeszy². W lutym 1934 r. policja niemiecka na wniosek Abwehry aresztowała w Berlinie J. Sosnowskiego i innych agentów.